

Posudek diplomové práce Anny Dosoudilové

Diplomová práce Anny Dosoudilové je pokusem se vyrovnat s fenoménem tzv. zelené kritiky rozvinuté hlavně v angloamerickém prostředí. Není to fenomén u nás zcela neznámý (Anna Dosoudilová odkazuje hlavně na práce Petra Kopeckého), ale zatím přece jen výjimečný. Na podkladě základní sekundární literatury si vymezuje, co je zelená kritika a jaké jsou její nástroje a čím může být inspirativní. Pro práci se jako základní jeví kniha Hany Librové, která určila nejen úhel pohledu, ale také zprostředkovaně určila materiál práce.

Jádrem je pak je analýza malého čtenářského výzkumu, který autorka provedla jednou z metod sociologického výzkumu a za pomoci elektronických médií, jež tento výzkum značně zjednodušují. Studentka si tak vymezila určitý základní zelený literární kánon, který vtipně nazývá jádřinec. Slovo jádřinec se mi jeví pro samu diplomovou práci možná podnětný. Vedle něj diplomantka užívá i pojem kánon, který nahlíží tak, jak jej vymezil Markiewicz termínem „realizovaný kánon“. Jádřinec je mnohem blíže studované problematice svoji etymologickou rozpoznatelností v „ekosystému českého publika“ a nese si sebou pozoruhodné valence a konotace.

Samotný dotazníkový výzkum neodkážu dobře odborně posoudit. Sociologické dotazníkové výzkumy jsou podle mého názoru velmi ošemetné. Obtížnost je dána mnoha faktory od cílové skupiny, přes formulaci dotazu a závěrečnou interpretaci dat, která nemůže být odtržena od jiných dat a výkladů. Často se spíše může stát zdrojem nedorozumění a deinterpretací, manipulací a potlačování skutečnosti. (pro mne bylo třeba otázkou, byť zcela rámeč diplomové práce, jak vlastně vznikla cílová skupina, autorka se sice opírá o vymezení Hany Librové, ale myslím, že mnohé skupiny tzv. zelených, jež se nutně neorientují na ztracený ráj harmonického sepjetí člověka a přírody, a přesto by asi mohli být také nazýváni zelenými).

Domnívám se však, že si je Anna Dosoudilová vědoma těchto nebezpečí a její výzkum jádřince vezšlého z dotazníkového průzkumu je koncentrován spíše na analýzy knih, jež se dostaly do centra pozornosti čtenářů. Anna Dosoudilová sleduje specifické strategie a charakteristiky, jež je přiřazuje k zelené literatuře. Podle frekvence v dotaznících jsou vybrány tři knihy, jimž se věnuje pozornost: *Dva divoši* Ernesta Thomsona Setona, *Škola Malého stromu* Forresta Cartera a *Muž, který sázel stromy* Jeana Giona. V uvedených knihách pak hledá rysy, jež by je všechny spojily a jež by se daly bližší představou o tom, co je to ono zelené v literatuře, jaké má funkce v textu. Studentka si vytváří možné teoretické zázemí, jež dokáže využít pro konkrétní problémy. Diplomantka se velmi obezřetně vyhýbá hodnocením názorů svých respondentů (leckdy skutečně velmi utopických a naivních nejen při interpretaci v interpretaci literatury), koncentruje se na otázku, jak je možné číst vybrané texty, které nemohou jednoduše sloužit jako návody k použití, nebo jako příručky nového života neo vycházejí z úplně odlišné historické a geografické a etnické situace. Snaží se postihnout, co v nich z hlediska ekokritiky zůstává atraktivní i po dlouhé době od vydání. Je škoda, že Anna Dousoudilová zvolila pro analýzu texty podle četnosti (toto kritérium v dotaznících není příliš přesvědčivé), texty jsou si svým způsobem podobné.

Spíše by bylo zajímavé sledovat typologicky odlišné knihy jako *Babičku*, *Annu Kareninu* na jedné straně a *Dva divochy* a *Školu Malého stroma* na straně druhé. Přesto jsou analýzy velmi podnětné. K zamyšlení vybízí celý přehled odpovědí na „zelený“ dotazník uveřejněný v apendixu.

Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji známku mezi jedna až dvě podle průběhu obhajoby.

Libuše Heczková